

T.C. CEZAYİR BÜYÜKELÇİLİĞİ Ticaret Müşavirliği 26 Mart 2013

CEZAYİR YATIRIM MEVZUATI BİLGİ NOTU

1. Yatırımların Genel Çerçevesi

Cezayir'de ulusal ekonominin enerji dışı sanayinin çeşitlendirilmesi suretiyle geliştirilmesini teminen Doğrudan Yabancı Yatırımları (DYY) teşvik edilmeye Devleti'nin öncelikleri arasında yer almaktadır. Buna karşın, bu yabancı yatırımların katma değeri yüksek sektörlerde, istihdam yaratan, teknoloji transferi sağlayan, sadece ithal ikameci salkılarla iç pazarı değil ihracatı hedefleyen bir yapıya kavuşması da arzulanmaktadır. Bu çerçevede; 2008 yılında yabancı yatırımlara yukarıda yer verilen kriterler doğrultusunda bazı düzenlemeler getirilmesi gündeme gelmiş ve 2009 Katma Bütçe Yasası ile aşağıdaki önlemler alınmıştır:

1.1. Yatırımların Gerçekleşmesi Aşaması

% 51 Yağlı Ortak Edinilmesi Sertisi: 2009 Ek Bütçe Yasası'nın 58'inci Maddesi Cezayir'de imalat ve hizmet sektörlerinde yatırım gerçekleştirecek yabancı şirketlerin şirket sermayesinde en çok % 49 oranında pay sahibi olabileceğine ve söz konusu şirketin % 51'inin Cezayirli ortağın (veya ortakların) hakimiyetinde olabileceğine hükmetmektedir. Cezayirli yetkililerce, bu yasanın başlıca amacının teknoloji transferini hızlandırmak olduğu ifade edilmektedir. Bu şekilde, yabancı sermayenin yerel ekonomiye daha çabuk entegre olabileceği ve şirket karlarını ancak şirket sermayesindeki payı oranında yurtdışına çıkarabileceğinden Cezayir ekonomisine daha çok katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Öte yandan, dış ticaret şirketlerinde ise yabancı yatırımcılar en çok % 70 oranında pay sahibi olabilmektedir. Burada da ülke dışına kar transferi sadece getirilen sermaye ile orantılı bir şekilde mümkün olabilmektedir. Yasaya göre bu yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önceki yatırımlar bu kapsamda değerlendirilmemekle birlikte her iki yılda bir yenilenen ticaret sicil kaydında, şirketin hisse senedi yapısında da bir değişiklik olması durumunda yeni hükme istinaden bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir. Bu yasa, başta Batılı şirketler de olmak üzere en çok eleştirilen hususların başında gelmektedir. Finansal açıdan güçlü ve güvenilir bir yerel ortak bulma konusunda ciddi sıkıntılar yaşayan firmalar ya Cezayir'e yatırım yapmaktan vazgeçmekte ya da kağıt üstünde ortaklıklar vesilesiyle yatırım yapmaktadırlar. Diğer taraftan, Cezayir'de Devlet'in ekonomideki rolü göz önüne alındığında, bürokratik süreçlerin yavaşlığı ve karmaşıklığı güçlü yerel ortaklıkların faydalı olmasını da getirmektedir.

- **Yabancı Yatırımların Proje Dönemi Boyunca Net Döviz Fazlası Verme Zorunluluğu:** Bu çerçevede şirket kazancı olarak yatırılan sermaye, ihracat ve yurtiçi satış gelirleri, dış finansman hesaba katılırken, giderler olarak ithalat, kazanç, karlar, ödemenen maaşlar ve ülke dışına çıkan tüm parasal transferler sayılmaktadır. Bu düzenleme ile yabancı sermayenin ithal ikamesine ve ihracat yönlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ancak şu ana kadar bu yasaya istinaden yabancı şirketlerin sermaye hesabına yönelik idari bir uygulamaya gidilmemiştir.

1.2. Yatırımların İşletilmesi Aşaması

- **6 Haziran 2005 tarihli 05/03 Sayılı Düzenleme:** Buna göre, karlar, kazançlar, şirket aktiflerinin girisi tüm parasal mablaglar sadece ilk yatırım aşamasındaki sermaye oranında yurtdışına transfer edilebilirler.
- **Amme alacaklarının korunması açısından devletin rüchen hakkı uygulaması (2009 Bütçe Kanunu 62'nci madde):** kapsamında, aktiflerin değeri bir ekspertiz raporu marifetiyle belirlenir.

FROM :

PHONE NO. :

APR. 24 2013 11:19AM P4

T.C. CEZAYİR BÜYÜKELÇİLİĞİ Ticaret Müşavirliği 26 Mart 2013

- **Kar transferlerine vergilendirme:** Şirket payları üzerinden doğan kazançların aktarılması halinde % 20 oranında vergilendirme söz konusudur. Bu vergilere ek olarak % 50'ye denk gelen ve çeşitli düzenlemelerden yararlanmış şirketlerin kazanç aktarımlarında uygulanan bir kayıt vergisi de alınmaktadır.

Yukarıdaki düzenlemeler yabancı yatırımların kar transferlerini neredeyse imkansızlaştırmaktadır. Buna karşın 2013 Bütçe Yasası ile yabancı yatırımlara yönelik olarak yasal düzenlemelerde bazı esneklikler ve avantajlar getirilmiştir:

- Kamu iktisadi teşekkülleri ile ortaklıklar kurma yoluna giden yabancı sermaye yatırımlarında, devlet teşviklerinden yararlanan yabancı yatırımcıların bu teşvik oranındaki parasal tutarı yeniden yatırıma yönlendirmeleri zorunluluğu kaldırılmıştır.
- Serbest dolaşıma giren hammaddeler, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile doğrudan doğruya aya, ambalaj ve işletme malzemesinden elde edilen işlem görmüş ürünün ihracı halinde, ithalat ve yurtiçi alım esasında alınan vergilerin geri ödemesi olarak özetleyebileceğimiz "Draw Back" kuralı getirilmiştir.
- Turizmin gelişmesi için ayrılan araziler turistik yatırımlarda teklif usulü tahsis edilebilmektedir.
- Yabancı yatırımların ithalatlarında talep edilen evrak sayısını azaltılarak ve global deklarasyon sistemi getirilerek gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

2. Yatırım Teşvik Sistemi

Cezayir'de yatırım teşvikleri Sanayi, KOBİ ve Yatırım Teşvik Bakanlığı'na bağlı Milli Yatırımların Geliştirilmesi Merkezi (ANDI) tarafından yürütülmektedir. Söz konusu kurum, Başbakan tarafından idare edilen Ulusal Yatırım Konseyince (CNI) alınan kararları tatbik etmekle yükümlüdür. CNI, yatırımlara ilişkin ulusal çapta öncelikleri belirlemekte, gelişmede öncelikli yöreleri tayin etmekte, alınacak teşvik önlemlerine karar vermekte ve her türlü yabancı yatırım ile 1 milyar 500 milyon Cezayir Dinar'ının (Yaklaşık 1.5 milyon Euro) üzerindeki yerli yatırımlarda bizzat izin vermektedir.

Öte yandan 2007 yılında, yine anılan Bakanlığa bağlı Emlak Planlama ve Araştırma Ulusal Merkezi (ANREF) kurulmuş olup anılan Merkez, emlak piyasasının daha şeffaf ve düzenli olması, ve bu piyasanın Cezayir'in ekonomik kalkınması için ihtiyaç duyduğu yatırımların ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi ile görevlendirilmiştir. Adı geçen Merkez emlak sahipleri ile arazi ve bina ihtiyacı olan yatırımcıların buluşturma görevini üstlenmiştir. Bu kapsamdaki emlak edinimlerinde teşvik uygulamaları da söz konusudur.

Cezayir'de yatırım teşvikleri, bir takım vergilerden muafiyet veya indirim sağlanması şeklinde düzenlenmiş olup yatırımın gerçekleştirilmesi aşaması ve daha sonraki işletilmesi aşamalarında farklı şekillerde tatbik edilmektedir.

2.1. Genel Teşvik Sistemi

2.1.1. Yatırımların gerçekleştirilmesi aşamasında 1 yıldan 3 yılı kadar;

- Yatırım kapsamında kullanılacak malzemelerin ithalatında gümrük muafiyeti,
- Yatırım kapsamında kullanılacak malzemelerin ithalatında, yurtiçi alımında ve her türlü hizmet alımında KDV muafiyeti,
- Yatırım kapsamında her türlü gayrimenkul alımında emlak vergisi muafiyeti,
- Yatırımın yapılması müddetince, emlak kayıt vergisi, emlak edinimine ilişkin her türlü bedel, diğer harçlardan menkul edinim sürecinde muafiyet,

T.C. CEZAYİR BÜYÜKELÇİLİĞİ Ticaret Müşavirliği 26 Mart 2013

2.1.2. Yatırımların işletilmesi aşamasında 1 yıldan 3 yıla kadar;

- Kar üzerinden alınan vergilerden (Impôt sur les Bénéfices des Sociétés-IBS) muafiyet,
- İşletme vergilerinden (Taxe sur l'activité professionnelle-TAP) muafiyet,

söz konusudur.

Bu süreler, yatırım kapsamında 100 kişiden fazla istihdam yaratılması durumunda 5 yıla kadar artırılabilmektedir.

2.2. Özel Muafiyet Sistemi

2.2.1. Kalkınmada Öncelikli Yörelere

Yatırımların başlatılması aşamasında 3 yıl süreyle;

- Yatırım kapsamında her türlü gayrimenkul alımında emlak vergisi muafiyeti,
- Her türlü kayıt ve damga vergilerinin, şirket kuruluş ve sermaye artırım prosedürlerinde % 2 olarak uygulanması,
- Yatırımlara ilişkin, tüm altyapı çalışmalarına ilişkin maliyetlerin, ANDI'nin değerlendirmesini müteakip kamu kaynaklarınca karşılanması,
- Yatırımlar kapsamındaki bütün mal alımlarında (ithalat veya yurtiçi alım) KDV muafiyeti,
- Yatırımlar kapsamındaki bütün ithal mal alımlarında gümrük vergisi muafiyeti,
- Yatırımın yapılması müddetince, emlak kayıt vergisi, emlak edinimine ilişkin her türlü bedel, diğer harçlardan menkul edinimi sırasında muafiyet,

Yatırımların işletilmesi aşamasında 10 yıl boyunca;

- Kar üzerinden alınan vergilerden (Impôt sur les Bénéfices des Sociétés-IBS) muafiyet,
- İşletme vergilerden (Taxe sur l'activité professionnelle-TAP) muafiyet,

söz konusudur.

2.2.2. Stratejik Sektörler

Yatırımların başlatılması aşamasında 5 yıl süreyle;

- Yatırımların gerçekleştirilmesini teminen hem yurtiçinden hem de yurtdışından tüm mal ve hizmet alımlarında gümrük vergisi, her türlü diğer vergi ve tüm parasal harçlardan muafiyet,
- Yatırım kapsamında her türlü gayrimenkul alımında emlak vergisi muafiyeti,
- Şirket kuruluş ve sermaye artırım prosedürlerinde alınan her türlü kayıt ve damga vergilerinden muafiyet,

Yatırımların işletilmesi aşamasında en fazla 10 yıl süreyle;

- Kar üzerinden alınan vergilerden (Impôt sur les Bénéfices des Sociétés-IBS) muafiyet,
- İşletme vergilerden (Taxe sur l'activité professionnelle-TAP) muafiyet,

söz konusudur.

Son olarak, 2009 Katma Dönüşüm Kanunu ile yabancı yatırımlara Cezayir'de herhangi bir parasal teşvik ve mali destekten yararlanmaları durumunda, bu teşvik ve destek miktarını 4 yıl içerisinde yeniden yatırım yönlendirmeleri zorunluluğu getirilmiştir. Bu yeniden yatırım tek bir sektörde olabileceği gibi farklı sektörlerde de gerçekleştirilebilmektedir. Bu şartın yerine getirilmemesi halinde yararlanılan teşvik miktarının % 30'u oranında bir para cezası söz konusu olabilmektedir. Bu şart CNİ tarafından kaldırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.